

ข่าวเตือน การระบาดของศัตรูพืช

ปีที่ 13 ฉบับที่ 19 วันที่ 13 พฤษภาคม 2569

เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในทุกภาคของประเทศไทย เผชิญการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังในทุกๆ การเจริญเติบโต ทำให้ความเสียหายโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงตามส่วนต่างๆ ของมันสำปะหลัง ส่งผลต่อการเจริญเติบโต การสังเคราะห์แสง คุณภาพท่อนพันธุ์ ขนาดหัวมันสำปะหลัง และเปอร์เซ็นต์แป้ง ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นแปลงมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ หากเริ่มพบการเข้าทำลายให้ดำเนินการควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรงหรือสามารถขอคำแนะนำได้ที่เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

เพลี้ยแป้งที่พบในมันสำปะหลังมี 4 ชนิด คือ

1. เพลี้ยแป้งลาย (*Ferrisia virgate*)

ลำตัวคล้ายลิ้ม ผนังลำตัวสีเทาเข้มมีผงแป้งปกคลุมลำตัว เส้นขนขึ้นหนาแน่น ขนที่ปกคลุมลำตัวยาวเป็นเงาคลายใยแก้ว มีแถบดำบนลำตัว 2 แถบชัดเจน ปลายท้องมีหางคล้ายเส้นแป้งยาวครึ่งหนึ่งของความยาวลำตัว

2. เพลี้ยแป้งแจ๊คเบียดเลย์ (*Pseudococcus jackbeardsleyi*)

ลำตัวค่อนข้างแบน ผนังลำตัวสีเทาอมชมพู มีผงแป้งสีขาวปกคลุมลำตัว ด้านข้างลำตัวมีเส้นแป้งเรียงกันจำนวนมาก เส้นแป้งที่ปลายส่วนท้องยาวกว่าเส้นแป้งด้านข้างลำตัว

3. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีเขียว (*Phenacoccus madeirensis*)

ลำตัวรูปไข่ค่อนข้างแบนทางด้านข้าง ผนังลำตัวสีเขียวอมเหลือง มีผงแป้งสีขาวบาง ๆ ด้านข้างลำตัวมีเส้นแป้งสั้น เส้นแป้งที่ปลายส่วนท้องยาวกว่าเส้นแป้งด้านข้างลำตัว และที่ลำตัวมีสันนูน 3 แนวตามความยาวลำตัว สันที่นูนที่สุดอยู่กลางลำตัว ชอบดูดกินอยู่ที่ใบแก่

4. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู (*Phenacoccus manihoti*)

ลำตัวรูปไข่ผนังลำตัวสีชมพู มีผงแป้งขาวปกคลุมลำตัว ด้านข้างลำตัวมีเส้นแป้งสั้น หรือไม่ปรากฏให้เห็น เส้นแป้งที่ปลายส่วนท้องค่อนข้างสั้น เป็นชนิดที่สร้างความเสียหายมากในมันสำปะหลัง

ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยแป้งจะดูดกินน้ำเลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ เช่น ใบ ยอด และตา ในส่วนของยอดที่ถูกทำลาย ใบจะงอหงิกเป็นพุ่มหนาเป็นกระจุก ลำต้นจะบิดเบี้ยวมีช่วงข้อถี่ ส่วนของลำต้นที่ถูกเพลี้ยแป้งดูดกินน้ำเลี้ยงจะมีผลต่อคุณภาพท่อนพันธุ์ หัวมันมีขนาดเล็ก เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ นอกจากนี้เพลี้ยแป้งจะขับถ่ายมูลที่มีลักษณะของเหลวข้นเหนียวมีรสหวาน ทำให้เกิดราดำปกคลุมปิดบังส่วนของใบพืช มีผลทำให้การสังเคราะห์แสงของพืชลดลง หากพบการระบาดรุนแรงจะทำให้ยอดแห้งตาย และพบการระบาดในมันสำปะหลังอายุยังน้อยอาจทำให้มันสำปะหลังไม่สร้างหัวและยืนต้นตายได้

การแพร่ระบาด

ตัวอ่อนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง สามารถเคลื่อนที่ได้จึงเคลื่อนย้ายไปตามส่วนต่าง ๆ บนต้นมันสำปะหลังโดยมีมดเป็นพาหนะนำเพลี้ยแป้งไปยังส่วนต่าง ๆ ของต้นมันสำปะหลัง กระแสลม พัดพาไข่และตัวอ่อนไปยังต้นอื่น อีกทั้งท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เป็นสาเหตุหลักในการแพร่กระจายและติดไปกับเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในแปลงที่มีการระบาดและเครื่องมือการเกษตร

แนวทางการป้องกันกำจัด

1. ไถและพรวนดินหลาย ๆ ครั้ง เพื่อลดปริมาณของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังที่อยู่ในดิน
2. ใช้ท่อนพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง
3. แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารกำจัดแมลง เป็นเวลา 5 - 10 นาที ได้แก่ ไทอะมิโทแซม 25% WG อัตรา 4 กรัม หรืออิมิดโคลพริด 70% WG อัตรา 4 กรัม หรือไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 40 กรัม โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร

4. ใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงช้างปีกใส แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู รวมทั้งการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติชนิดอื่น เช่น ตัวเต่าตัวห้ำ ฝีเสื้อหางติ่งตัวห้ำ และแตนเบียนชนิดอื่น ๆ งดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงพ่นในแปลงมันสำปะหลัง ในช่วงที่พบแมลงศัตรูธรรมชาติ บนต้นมันสำปะหลัง หรือช่วงหลังจากการปล่อยศัตรูธรรมชาติใหม่ ๆ

5. หมั่นสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดให้ตัดยอดหรือถอนต้น นำไปทำลาย นอกแปลงและพ่นสารกำจัดแมลงบริเวณที่พบและบริเวณโดยรอบที่มีการระบาดทันที สารเคมีแนะนำ ดังนี้

- ไทอะมีทอกแซม 25% WG อัตรา 4 กรัม
- อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 4 กรัม
- ไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 20 กรัม
- โพรไทโอฟอส 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร

โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นติดต่อกัน 2-3 ครั้ง โดยทิ้งช่วงห่างกันครั้งละ 7-10 วัน เพื่อจัดการกับตัวอ่อนที่เพิ่งฟักออกมา พ่นช่วงเช้าตรู่หรือช่วงเย็น เพื่อหลีกเลี่ยงแสงแดดจัด คำแนะนำเพิ่มเติมควรผสมสารจับใบหรือ ไวท์ออยล์ 40 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร เพื่อช่วยให้สารเคลือบผิวและทำลายไขเพลี้ยแป้งได้ดียิ่งขึ้น

ที่มาข้อมูล/ภาพ : กรมวิชาการเกษตร

ที่ปรึกษา : นางสาวสุมนา ลิมาสถฐ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช

เรียบเรียงและบรรณาธิการ : นางสาวกันยากร อุทัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย